

Església catòlica

Les creences bàsiques de l'**Església catòlica** sobre la mort i el més enllà es basen en la fe en la resurrecció i la vida eterna.

Es creu que, després de la mort, l'ànima del difunt pot anar al cel, al purgatori o a l'infern, segons les seves accions a la vida.

S'espera la resurrecció final dels morts, quan els cossos seran reunits amb les ànimes per viure eternament amb Déu.

CERIMÒNIA

● Acollida del difunt i la família

Rebuda de la família del difunt i inici del ritu amb la salutació del sacerdot.

● Encesa del ciri pasqual

● Ritual de la paraula

Amb lectures de la Bíblia, habitualment una de l'Antic Testament, un salm i una de les cartes dels apòstols.

● Homilia

El sacerdot ofereix una reflexió que s'adapta a la vida del difunt, i destaca la fe en la resurrecció.

● Pregària dels fidels

Es demana per l'ànima del difunt, per la família i per la comunitat.

● Ritu eucarístic

Es du a terme la consagració del pa i el vi, el moment central de la missa. La cerimònia es pot celebrar sense eucaristia.

● Parenostre

● Gest de la pau

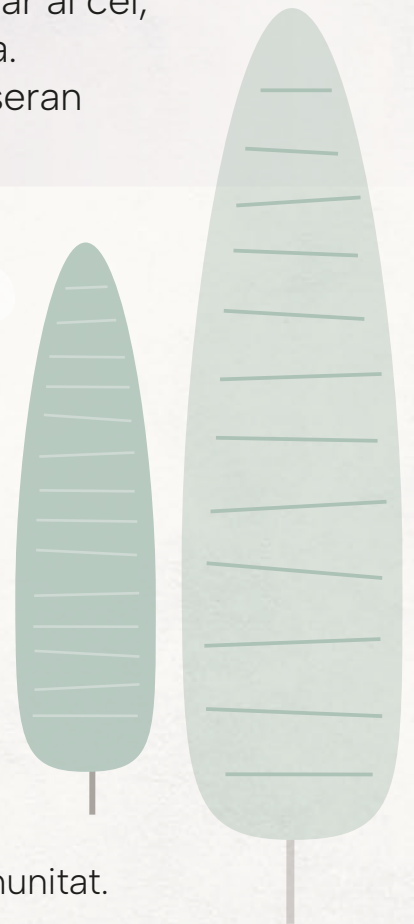
● Comunió

Per compartir el pa i el vi.

● Comiat

El sacerdot beneeix el cos del difunt, amb l'aspersió del cadàver, com a record del baptisme, cant de comiat, paraules d'agraïment de la família i pregària final.

Per a l'**acompanyament musical** s'introdueixen cants com els sanctus, el cant de comunió o l'*Anyell de Déu*.

Objectes de celebració:

- Ciri pasqual
- Aigua per a l'aspersió
- Encens

Església evangèlica o protestant.

Model Filadèlfia

Per als protestants, la mort no és el final, sinó una transició a una vida amb Déu al cel. La resurrecció de Crist és el fonament d'aquesta esperança, i els funerals són una ocasió per recordar aquesta promesa i donar gràcies per la vida del difunt. No creuen en el purgatori ni en la intercessió per als difunts, ja que el destí de l'ànima es decideix en el moment de la mort, segons la fe en Crist.

Els funerals són senzills i centrats en la celebració de la vida del difunt, amb un fort èmfasi en la fe en la resurrecció i la vida eterna. Aquests ritus serveixen de suport per a la família i la comunitat, i expressen la seva esperança en la vida després de la mort. Les cerimònies es poden fer a casa, a l'església o al tanatori, i poden incloure tant l'enterrament com la incineració.

CULTE DE COMIAT

- **Pregària inicial** dirigida per part del pastor
- **Lectura de la Bíblia**
- **Sermó** sobre la vida cristiana del difunt i el sentit de la mort dins de la fe de Crist
- **Testimonis i paraules de record** per part de familiars i amics
- **Pregàries finals**
- **Comiat i enterrament o incineració**

L'**acompanyament musical** té un paper important en els funerals. Sovint es canten cançons de culte populars i es pot utilitzar música en viu o enregistrada.

Objectes de celebració:

- Bíblia
- Flors, en alguns casos

Església **evangèlica o protestant.** Model contemporani

Per als protestants, la mort no és el final, sinó una transició a una vida amb Déu al cel. La resurrecció de Crist és el fonament d'aquesta esperança, i els funerals són una ocasió per recordar aquesta promesa i donar gràcies per la vida del difunt. No creuen en el purgatori ni en la intercessió per als difunts, ja que el destí de l'ànima es decideix en el moment de la mort.

Els funerals es caracteritzen per ser senzills i centrats en la fe en la resurrecció i la vida eterna. No segueixen rituals litúrgics rígids, i es dona una gran importància a l'acompanyament familiar i comunitari.

La cerimònia té l'objectiu de donar gràcies per la vida del difunt i expressar l'esperança en la resurrecció.

RITUS FUNERARIS

Hi ha dos oficis religiosos: el de comiat, que té lloc a la capella, i un breu ofici a peu de tomba, que té lloc després, abans que es procedeixi a la inhumació.

● Culte de comiat

- **Benvinguda i obertura** per part del pastor.
- **Lectura de textos bíblics.**
- **Sermó** basat en les escriptures, centrades en la fe de Crist i la vida després de la mort.
- **Testimonis i paraules de record** per part de familiars.
- **Pregàries.**
- **Comiat**, sovint amb benediccions finals.

● Ofici a peu de tomba

- Durada de deu minuts.
- **Lectura d'un text bíblic.**
- **Cant** de dues o tres estrofes d'un himne.
- Paraules de **comiat.**
- **Oració de benedicció.**

Objectes de celebració:

- *Bíblia*
- Creu
- *Flors, en alguns casos*

L'**acompanyament musical** inclou cants congregacionals o himnes.

Islam sunnita. Model pakistanès

La mort és considerada una transformació que comença al darrer alè i fins a la descomposició total del cadàver. Morir és un pas necessari i suposa la tornada a Déu.

La mort, doncs, implica la separació de l'esperit i el cos, i introdueix la persona en un altre estat de vida, en el qual la felicitat o el desengany depenen de les obres bones o dolentes que s'hagin fet en vida.

RITUS FÚNEBRES

● **Rentat ritual** del difunt per part de familiars o voluntaris; després, el cos s'embolica amb tres llençols de tela blanca, sense costura.

● **Funeral** a la *yanaza* (recinte on es fa la cerimònia de comiat).
Habitualment hi acudeixen només els homes; les dones no hi estan obligades, i habitualment es queden amb les altres dones més properes a la persona difunta.

- El fèretre s'instal·la al costat de la part central del recinte.
- L'imam se situa de cara a la Meca i darrere d'ell es col·loquen els homes, distribuïts en files de nombre senar.
- Abans d'iniciar l'acte, l'imam pregunta si el difunt tenia algun deute contret amb algun assistent perquè els familiars puguin saldar-lo.
- Pregària fúnebre (*salt-ul-janaza*) que componen quatre *takbirs* (*Al-lahu-àkbar*), i es fan breus pauses entre una i altra. Després de cada pausa, s'aixequen els braços en forma de súplica.
- En finalitzar, els assistents s'acomiaten del difunt (el taüt està obert i es pot veure la cara de la persona).

Objectes de celebració:

- Tasbih (*rosari islàmic*)
- Un exemplar de l'Alcorà en llengua àrab
- Mortalla (vestidura del difunt)
- Essència de roses i altres flors, sense alcohol
- Encens
- Flors i pètals de flors

Durant l'oració de comiat no hi ha cap mena d'**acompanyament musical**.

Islam sunnita. Model senegalès

La doctrina islàmica sosté que l'existència humana continua després de la mort del cos amb una resurrecció espiritual i física. La vida després de la mort serà de recompenses o càstigs, que seran proporcionals a la conducta mantinguda a la terra.

La fe en la vida després de la mort és una de les sis creences fonamentals de les persones musulmanes. En morir, la persona ingressa en una fase intermèdia entre la mort i la resurrecció on tothom serà qüestionat pels àngels respecte a la seva religió, el seu profeta i el seu Déu.

RITUS FÚNEBRES

● Bany i amortallament del mort

- Bany ritual del cos per part de persones del mateix sexe, segons les regles islàmiques, i aplicació de perfums.
- En el cas d'un home, el cos es cobreix amb tres draps blancs (sudarís), i en el de la dona, amb dos draps i tres elements complementaris.

● Pregària fúnebre (*takbira*), dirigida per un imam a la mesquita o al solar del cementiri.

- El fèretre es col·loca a terra en sentit perpendicular de la direcció a la Meca i l'imam se situa al darrere.
- Els assistents es col·loquen en files darrere de l'imam.
- Tots els qui participen en l'oració han d'haver fet l'ablució (neteja).

● Seguici fúnebre

● Enterrament

La terra del cementiri és l'estatge natural dels morts pertanyents a l'islam.

La prescripció religiosa diu que els cossos s'han d'enterrar en contacte amb la terra. Com que a Espanya la normativa obliga a fer-ho dins d'un taüt, per salvar la discrepància existent, habitualment s'hi introdueix una mica de terra a dins.

No es preveu cap mena d'**acompanyament musical** en el moment de la cerimònia.

Objectes de celebració:

- Exemplar de l'Alcorà

Judaisme. Model I

Segons el **judaisme**, el cos és la vestimenta de l'ànima (*neshamá*), que es considera eterna. En morir la persona, l'ànima marxa cap a una altra dimensió.

El judaisme creu en una vida encarnada després de la mort física. Si la persona ha estat justa en el món terrenal, serà rebuda al món diví, però, si ha estat injusta, es reencarnarà per recompondre les seves accions negatives.

RITUS FÚNEBRES

Ritus de la defunció

- Durant l'estat d'agonia, la persona, a banda de la família, rep la companyia de la comunitat i de l'*hevrá kadishá* (voluntaris).
- Es cobreix el cos del difunt i s'encenen espelmes, i els familiars són atesos per la comunitat.

Celebració

- **Purificació del cos**, col·locació al taüt i trasllat a la sala de vetlla.
- A la **sala de vetlla**, el rabí i la comunitat acompanyen la família, que envolta el taüt, recitant llibres de salms.
- Trasllat del cos al cementiri.
- Cerimonial del ***tsidúlk hadin***. Pregàries de consol del Talmud recitades per part del rabí.
- Enterrament del taüt a terra (en llocs permesos, sense taüt).
 - Els familiars i després la comunitat llancen tres vegades terra sobre el taüt.
 - Un familiar directe recita la pregària d'exaltació sagrada (*kadish*).
 - Tothom surt del cementiri havent-se rentat prèviament les mans.
 - S'acompanya la família a casa seva.

Etales del dol

- Set dies (*shiva*) de romandre a casa.
 - La gent visita la família.
 - Es cobreixen els miralls perquè la família no pugui observar la seva tristesa i no s'assisteix a festes.
- Transcorreguts 30 dies, la família pot visitar el cementiri i inaugurar la inscripció de la làpida.
- Passat un any s'acaba el dol.

Judaisme. Model reformat

Al llarg dels segles s'ha mantingut la creença que hi ha quelcom més enllà de la tomba. El terme *olam ha-ba* ('món esdevenidor') es refereix a l'altra vida, que comença amb el final de la vida terrenal, i sobre aquest concepte s'han mantingut diverses visions.

Actualment, molts pensadors jueus moderns sostenen que no hi ha evidència verificable que hi hagi vida després de la mort, i que existeix tant una immortalitat biològica (a través dels fills i dels seus descendents) com de les nostres accions a la terra.

RITUS FÚNEBRES

Abans del funeral, i en un lloc privat, els familiars procedeixen a la **keriah**, acte en el qual s'esquinça una peça de roba que es porti, en senyal de dolor. El rabí pronuncia, sol o amb la família, unes paraules de benedicció.

- **Funeral** a la sinagoga o en una capella interreligiosa del tanatori
 - Cants per part del *jazan* (cantor oficiant) i paraules introductòries.
 - Lectures bíbliques i textos de la literatura jueva.
 - Pregàries ajustades a la personalitat de la persona difunta.
 - Oracions abans de l'*hesped*.
 - *Hesped* de l'oficiant i de la família: s'adrecen unes paraules al voltant de la vida i la mort i de les qualitats de la persona difunta.
 - Oració silenciosa.
 - Música.
 - El *malé rajmin* i *kadisch* (pregària de dol).
 - Comiat.
- **Al cementiri**
 - Trasllat del taüt a coll de les persones de la congregació.
 - Paraules de l'oficiant una vegada dipositat el taüt.
 - Es recita el *kaddish hagadol*.
 - Enterrament, en el qual amics i familiars dipositen terra damunt del taüt (en alguns casos, fins i tot procedent de la terra d'Israel).
 - Oracions i comiat.

Budisme vajrayana

Segons el **budisme vajrayana** cada persona reneix en situacions més o menys positives, depenent del seu propi karma.

La mort és un moment per purificar el karma, per alliberar-se de la roda de reencarnació o reencarnar-se en les millors condicions.

Les **claus** de la tradició budista són:

- Tenir en compte el criteri del lama o el mestre.
- Fer la vetlla del difunt des del primer dia i fins a 49 dies després.
- És recomanable que la vetlla duri el que permeti la llei.
- Les persones que vetllin han de practicar meditació.
- S'aconsella que el grup d'assistents sigui reduït, que guardin el màxim silenci i que no toquin el difunt.

CERIMÒNIA PRINCIPAL SUKHAVATI

● Salutació

Lectures i pregàries a partir del text d'**Amithaba**.

3 aspectes:

L'aspiració: desig que tant el difunt com els éssers vius puguin alliberar-se del patiment.

El record: rememoració de les paraules, les accions i els fets alegres de la persona morta.

La dedicació: l'oferiment de tot el mèrit generat per la nostra pràctica tant per al mort com per a la resta.

● Meditació

● Discursos i records de la vida del difunt

● Recitació del ritual del Sukhavati

● Crema de la foto del difunt

L'**acompanyament musical** respon a les parts de les pregàries.

Es para un **altar** amb:

- Bola de vidre
- Text budista
- Espelmes i encens

 audir

 mémora

Budisme zen

En el budisme de model zen no es conrea l'esperança en un més enllà després de la mort.

La tradició budista zen ensenya que, tot i que l'individu es dissol del tot, i malgrat que és impossible que pugui renéixer de nou com a tal, les seves tendències kàrmiques busquen un nou renaixement, i creen individus diferents, encara que units kàrmicament amb el difunt.

RITUS FÚNEBRES de la tradició zen que es practiquen a Espanya:

1. Cerimònia de cos present

- Se celebra on s'ha produït la defunció o on han estat dipositades les restes mortals.

2. Cerimònia abans de la incineració

- Té lloc abans i durant la incineració de les restes mortals.

3. Cerimònia de comiat

CERIMÒNIA PRINCIPAL

- És el comiat oficial del difunt.
- Mentre que la resta de ritus estan reservats a la família i al cercle més íntim, aquesta celebració és oberta i pública.
- A l'altar principal es col·loca una imatge del buda Shakyamuni o del buda Amitabha, amb tres classes d'ofrenes, les cendres del difunt i, al centre, un retrat seu, sota el buda i embolicat amb llaços negres.
- Es comença oferint encens, i el monjo oficiant i els seus ajudants reciten un text sagrat (*Daihi shin darani*).
- La persona morta rep l'ordenació de *bodhisattva* i se li dona un nom budista, escrit en una cartolina especial.
- Es recita la *Maha prajna paramita hidraya* (el sutra de la gran saviesa) i es dediquen els mèrits al difunt, a la seva família i als participants.

4. Cerimònia per a la col·locació de les cendres

- Les cendres es col·loquen dins del *stupa* individual o familiar, o es dispersen segons la voluntat de la persona morta o la seva família.
- Té lloc abans o després de la cerimònia de comiat.

5. Cerimònia privada diària durant la primera setmana

- Segons la tradició budista, la dissolució completa de l'ésser triga 49 dies.
- Durant la primera setmana després de la mort, se celebra una cerimònia diària, amb la presència de familiars o sense.

6. Cerimònia privada setmanal durant els 49 dies posteriors

7. Cerimònia de comiat final al cap de 49 dies

- El cicle de 49 dies es tanca amb una cerimònia solemne, que es pot fer a la llar de la família o al temple budista.

8. Cerimònia anual durant els set anys següents

9. Cerimònia cada set anys durant 49 anys

Altres aspectes dels ritus fúnebres

- No es llegeix cap text. Són els monjos els qui reciten els textos sagrats.
- Es fan servir diversos objectes, cadascun amb el seu significat propi.
- Tradicionalment, el ritu fúnebre no va acompanyat de música.

Església ortodoxa. Model romanès

L'**Església ortodoxa** creu que la mort és el moment en què l'ànima se separa del cos i inicia un viatge cap a la vida eterna. Aquesta ànima ha de passar per diversos judicis en què es decidirà la seva destinació definitiva (cel o infern).

Els fidels creuen en la resurrecció dels morts i en la vida eterna, i els ritus funeraris estan dissenyats per ajudar l'ànima a assolir la salvació, a través de la pregària. Aquests ritus inclouen cerimònies immediates després de la mort i commemoracions al cap de 3, 9 i 40 dies.

CERIMÒNIA

● Rentat i preparació del cos

- El cos es vesteix amb roba senzilla.

● Vetlla del difunt

● Ofici religiós (*pankihida*) a l'església

- **Pregàries inicials** per a la pau de l'ànima del difunt i per demanar misericòrdia a Déu.
- **Lectura de l'Evangelí**, de fragments centrats en la resurrecció i la vida eterna.
- Es canten **himnes litúrgics** que celebren la resurrecció de Crist i la promesa de vida eterna per a l'ànima del difunt.
- **Pregàries d'intercessió** per demanar la salvació de l'ànima del difunt.
- **Pregària final** per resar perquè l'ànima del difunt descansi en pau i sigui admesa al Regne dels Cels.

● Processó al cementiri

- El difunt és portat en processó al cementiri, acompanyat de cants i pregàries.

● Enterrament

- S'enterra el cos amb més pregàries, i es llança terra sobre el fèretre.

● Commemoracions posteriors

- Es duen a terme pregàries al cap de 3, 9 i 40 dies després de la mort, i també anualment, per a la salvació de l'ànima.

En l'**acompanyament musical** es canten *a cappella* himnes per a la resurrecció i pregàries per a l'ànima del difunt, sense instruments.

Objectes de celebració:

- Creu
- Evangelí
- Espelmes
- Encens

Església de Jesucrist dels Sants dels Últims Dies

Segons l'**Església de Jesucrist dels Sants dels Últims Dies**, l'ànima està formada per cos i esperit, i la mort en suposa la separació.

Després de la mort, l'esperit va a un lloc anomenat "món dels esperits", on la seva condició dependrà de la vida que hagi portat a la terra (els justos, al paradís, i els injustos, a la presó o al purgatori). Allà esperen el moment en què el cos físic serà ressuscitat i tots dos es reuniran de nou i seran jutjats per Déu i enviats al tipus de cel que es mereixin. L'infern, per a ells, no existeix.

Les **claus** de la celebració del funeral són:

- La cerimònia no hauria de ser gaire llarga; amb una hora n'hi ha prou.
- El servei s'ha d'efectuar en un ambient de reverència, dignitat i solemnitat.
- Cal evitar funerals excessivament costosos per a la família (viatges, roba especial, banquets, etc.).
- Si es vol vetllar el mort just abans del funeral, cal acabar almenys 20 minuts abans.
- El fèretre s'ha de tancar abans de traslladar-lo al lloc de culte de l'Església on tingui lloc el funeral.

CERIMÒNIA PRINCIPAL

- **Salutació**
- **Himne d'obertura**
- **Lectures, pregàries i pràctiques**

- Pregàries senzilles i breus. La persona que prega fa servir paraules pròpies.
- En el funeral es pot agrair a Déu el temps que la persona difunta ha passat en aquest món.
- Agraïment a Déu de les seves benediccions i petició de consol per a tots els éssers estimats del mort.
- No es llegeixen textos especials, excepte versicles de la Bíblia.

La **música** dels funerals consisteix en himnes senzills i cançons que contenen missatges de l'Evangeli de Jesucrist, exclusivament d'orgue o piano.

 audir

 mémora

Testimonis Cristians de Jehovà

Segons els Testimonis Cristians de Jehovà, la mort és la cessació de totes les funcions vitals, i, per tant, el contrari de la vida.

La Bíblia, el llibre sagrat per a tots els cristians, segons com l'entenen els Testimonis de Jehovà, no parla d'un més enllà o d'una vida d'estat conscient després de la mort.

En canvi, sí que es refereix a una promesa de vida en una terra renovada i neta de tota forma de maldat i de patiment.

CERIMÒNIA PRINCIPAL

- **Salutació**
- **Pregària espontània**, mai escrita.
- **Discurs sobre el difunt**, la seva vida i el model de vida cristià, les seves qualitats, i qui sobreviu a ell.
- **Càntic *Cridaré***, basat en les paraules que Job, en un moment de gran angoixa, va adreçar a Déu.
- **Lectures i pregàries no escrites**
 - Són una explicació raonada sobre el que la Bíblia diu respecte de la mort, la condició dels morts i l'esperança en una resurrecció futura.
 - L'objectiu és aportar consol i alleujar el patiment dels presents.

Llevat de la Bíblia i el text del càntic seleccionat per a cada ocasió, no es fan servir altres objectes.

Es tracta d'un acte senzill que considera la mort la trista conseqüència del pecat original.

L'**acompanyament musical** inclou la música gravada que acompanya el càntic *Cridaré* o a qualsevol altre càntic de contingut similar.

Hinduisme vaishnava

Els **vaishnavites** creuen en el cicle del *samsara* (reencarnació) i aspiren a trencar aquest cicle per unir-se amb Déu, Vishnu. Després de la mort, l'ànima entra en una nova encarnació o és alliberada del cicle si ha rebut la gràcia divina.

En la tradició vaishnaviana, la crema del cos és el mètode predominant per acomiadar el difunt. Es creu que aquest procés ajuda a alliberar l'ànima i purifica el cos, la qual cosa permet que els elements retornin a la natura.

CERIMÒNIA

Rentat i preparació del cos

El cos es vesteix amb roba blanca, símbol de puresa.

Pregàries inicials

Dedicades a Vishnu o a les seves encarnacions per guiar l'ànima del difunt.

Cants de mantres

Es canta el mantra *Hare krishna* o d'altres com a centre de la cerimònia.

Ofrena d'aliments i flors

Es col·loquen prop del difunt o es cremen durant la cerimònia.

Encens i foc ritual

S'encén encens i es fa una cerimònia de foc com a element purificador, especialment durant la crema del cos.

Rituals postfuneraris

Després de la crema, els familiars poden recollir les cendres i dipositar-les en un riu sagrat, com el Ganges.

En l'**acompanyament musical**, el cant de mantres, especialment el *Hare krishna*, és una part fonamental. S'utilitzen instruments tradicionals, com tambors i címbals.

Objectes de celebració:

- Foc
- Flors
- Encens
- Ofrenes (menjar i aigua)

Hinduisme advaita

En l'**hinduisme advaita** la mort és vista com un retorn a la unitat amb el *brahman*, pel qual s'allibera l'ànima del cicle de reencarnacions (*samsara*). L'objectiu és la dissolució de l'ego i la unió amb la consciència universal. La mort no es considera el final, sinó una transició cap a una realitat superior.

La cremació és el ritual habitual després de la mort. Es considera que ajuda a alliberar l'ànima del cos, la qual cosa permet que es reintegri amb el *brahman*.

CERIMÒNIA

● Rentat i preparació del cos

El cos es vesteix amb roba blanca, símbol de puresa.

● Pregàries inicials

Es reciten mantres per guiar l'ànima cap a la seva unió amb el *brahman*.

● Cremació del cos

La família, especialment el fill gran o algun home proper al difunt, és responsable de conduir els rituals durant la cremació. S'encén la pira funerària i es fan ofrenes.

● Recollida de les cendres

Després de la crema, els familiars poden recollir les cendres i dipositar-les en un riu sagrat, com el Ganges.

En l'**acompanyament musical**, el cant de mantres, com l'*Om*, acompanya els ritus funeraris. Aquestes pregàries es canten per guiar l'ànima en el seu viatge final cap al *brahman*.

Objectes de celebració:

- Foc
- Flors
- Encens